

Vogelslachting in Libanon

Colonel J. MacFarlane

Verscheidene landen aan de Middellandse Zee zijn beducht wegens het uitmoorden van zowel trek- als standvogels. Dit schijnt bijna onverminderd voort te duren niettegenstaande pogingen op het internationale vlak om verandering te brengen in de instelling van de bevolking. Libanon vormt geen uitzondering, ja, is misschien een van de ergste boosdoeners. Meinertzhagen (1935) verklaarde: 'Toen ik in 1920 dit land (Libanon) de laatste keer bezocht, zaten de tuinen vol vogels . . . Nu (1933) zijn zij allemaal verdwenen, uitgemoord door de plaatselijke jagers en opgegeten'. Hij had misschien kunnen opmerken, dat Libanon in 1920 nog bezig was zich te ontworstelen aan 400 jaar overheersing door de Ottomanen, die, als wij mogen afgaan op het gedrag van de hedendaagse Turken, niet onwelwillend stonden tegenover het leven in de natuur. Tegen 1933 stond Libanon onder Frans mandaat en Franse invloed. Hoeven wij nog meer te zeggen? Van oudsher verzot op geweren, legden de Libanezen zich met volle overgave toe op de jacht.

Meinertzhagen (1935) beweerde ook dat 'de stroom trekvogels, die vroeger langs de kust trok, verdwenen is'. Dit is niet waar, maar men vraagt zich inderdaad af hoe het mogelijk is, dat de trek nog in verminderde mate plaatsvindt. Misschien hebben de trekvogels zich beter leren verbergen (zij zijn beslist tegenwoordig moeilijker gade te slaan) of zij verplaatsten zich meer 's nachts.

Tegenwoordig geschiedt het jagen op vogels uitsluitend met het geweer. Ik heb nooit vogellijm zien gebruiken. Jagers schieten hoofdzakelijk voor de keuken, hetzij voor henzelf of voor de verkoop aan restaurants of aan touwtjes geregen voor klanten langs de weg. In de trektijd rijden auto's vol jagers langs de bergwegen, met de geweerlopen uit de raampjes, klaar om op alles te schieten dat maar enigszins binnen schotsafstand komt. Langs de oost-west wegen staat om de twintig meter een jager, die vuurt op elk vogelsilhouet dat over hem heen vliegt. Deze sport wordt door iedereen beoefend, van hoog tot laag, maar toch hoofdzakelijk door de Christelijke Libanezen. De Moslims hebben ongetwijfeld geweren waarmee zij jagen, maar uit zuinigheidsoverwegingen gaan zij minder verkwistend om met hun patronen. Het heeft niets met leeftijd te maken, want men ziet vaak kleine jongetjes gewapend met luchtbuksen, die op zangvogels schieten, zelfs midden in de bebouwde kom. Een recent voorbeeld van onverantwoordelijk gedrag van de Libanezen vond plaats in de lente enige jaren geleden. Verscheidene troepen Ooievaars vlogen wegens de ongebruikelijke wind laag over Beiroet en zelfs tussen de flatgebouwen door, in plaats van de gebruikelijke noordelijke route door het binnenland te volgen. De jagers van Beiroet beschoten hen vanaf de straten, de balkons

en de daken. De slachting was zo verschrikkelijk dat de Ambassadeur van een Oost-europees land, naar men zegt, een klacht heeft ingediend bij de Libanese President over het uitmoorden van deze geliefde broedvogel van zijn land. Binnen de volgende paar dagen werden ongevraagd 200 lijken aangeboden bij de Amerikaanse Universiteit van Beiroet (voor wetenschappelijke doeleinden?). Hieruit kan men opmaken dat het totale aantal Ooievaars, dat afgeschoten werd, aanzienlijk hoger lag.

In september 1975 bracht ik een week door in Bikfaya om te kijken naar de verbazingwekkende trek van stootvogels op weg naar Afrika. Op de meeste avonden, als de vogels laag overvlogen, misschien op zoek naar een slaapplek, haalde de plaatselijke bevolking zijn geweren te voorschijn en begon te schieten. Toen de jonge hoteleigenaar hoorde waarom ik daar was, zei hij dat hij al verscheidene jaren niet gejaagd had. Die avond echter en ook daarna stond hij op het dak van zijn hotel en schoot in het wilde weg op stootvogels, die ik een paar seconden eerder had bekeken. Hij raakte er gelukkig niet veel, maar hij vertelde mij, dat er op een avond dertig waren neergeschoten, daar in de buurt. Vrienden vertelde mij, dat je bewoners van een bergdorp een paar kilometer ten zuiden van Aley vaak kon zien schieten op overvliegende stootvogels met hun zware

Kalashnikov geweren, waarvan er honderden in handen van particulieren moeten zijn in Libanon. Met zo'n wapen is wel nauwkeurigheid vereist als je een vogel wil doden of ernstig wil verwonden, maar de draagwijdte er van is wel veel groter.

Ook blijft al dit jagen niet beperkt tot de trek-tijd. Eén Libanees liet me trots een hele familie Blonde Tapuiten zien, ouders en pas uitgevlogen jongen, die hij in de buurt van het nest had geschoten. Ik betraptte eens een man, die er in geslaagd was de helft van de enige kolonie Spaanse Mussen, die ik in Libanon kende, uit te roeien. Hij schoot op de oude vogels, als zij op en neer vlogen naar hun nest, hoog in de bomen langs het Aammiq moeras. Hij wist natuurlijk niet waar hij op schoot, alleen maar dat het eetbaar was. Ook in de Bekaa Vallei zag ik jagers op Gierzwaluwen schieten, die ongetwijfeld in een dichtbij gelegen stad nestelden. De korenvelden waren er zo dicht, dat er geen sprake van was, dat je de lichamen van de gelukkig schaarse slachtoffers kon vinden. Het was alleen maar schijfschieten.

De neiging tot schieten is bijna instinctief, zelfs zo dat de meeste ongewapende Libanezen (ja, bijna iedere Arabier) bij het zien van een vogel binnen schotsafstand er onwillekeurig een denkbeeldig geweer op zullen richten en de bewegingen van het schieten zullen maken, als een aangename herinnering.

Zo nu en dan weten de jagers in de krant te komen. Leaders van de gemeenschap worden soms uitgebeeld in de klassieke houding met hond en geweer, wat er zeer heldhaftig uit ziet, tot dat je bedenkt dat ze alleen maar jagen op leeuweriken en lijsters. Soms leidt een ruzie over wie de eigenaar is van een twee maal geraakte bos veren tot een schiet-

• Lt. Col. A. M. Macfarlane, RA, 43 Town Hall, Hartlepool, Cleveland TS24 0JQ.

Birds International Vol. 2 Part 5 (vertaling dr. J. de Lange).

Dagboek van Frans van Elburg

Frans van Elburg (1904-1977) was de voortrekker op het gebied van de vogelbescherming van Ommen. Vroeger hebben wij veel contact met elkaar gehad, maar de laatste jaren waren wij elkaar wat 'uit het oog' verloren. Uit de grote hoeveelheid aantekeningen die Frans van Elburg in de loop der jaren heeft gemaakt heeft de heer A. Ruiter (Klaproosstraat 8, 7731 WE Ommen) een samenvatting gemaakt welke is uitgegeven door de Vereniging voor Vogelbescherming 'De Vechtstreek' te Ommen. De illustratie werd verzorgd door Evert Ruiter. Deze aantekeningen zijn een keuze uit de periode van 25 september 1961 tot en met die zelfde datum in 1977. De herinnering aan Frans van Elburg is door de publicatie van deze dagboekgegevens nog sterker geworden, vooral ook voor diegenen die hem nooit of nauwelijks hebben gekend. J.T.

partij en doodslag.

Nesten worden meestal uitgehaald zodra ze gevonden worden. Daarom zoek ik persoonlijk nooit naar het nest van een vogel, waarvan ik het broeden vermoed. Er was ten minste één voorbeeld van een vrij nare manier van vogels kweken. Jongen uit een nest werden aan takjes vastgebonden met draadjes, zodat de ouders ze wel konden voeren, maar ze niet konden wegvliegen. Toen ze volledig in de veren zaten, werden de jongen meegenomen en de ouders doodgeschoten.

Een man, die in de lente van 1975 bij Khalde, in Beiroet touwtjes met vogeltjes verkocht, zei dat hij per dag gewoonlijk 300 vogels meebracht voor de verkoop aan passerende automobilisten. Hij was één van de drie verkopers in de directe omgeving en zij verkochten alle drie evenveel. Zij opereerden daar gedurende vele dagen in de lente en in het najaar. Uit dat ene getal kan men weinig afleiden, maar men kan zich voorstellen dat door de grote vraag van zulke verkopers en van de vele restaurants en door de druk van de vele amateurs, die voor hun eigen keuken schieten, de bedreiging van soorten met een betrekkelijk kleine populatie of met beperkte trekroutes erg groot moet zijn.

Er zijn jachtwetten in Libanon, hoewel ik er geen exemplaar van te pakken kon krijgen. Kennis van de wet zou overigens geen verschil uitmaken, omdat de Libanezen, in principe, geen wetten gehoorzamen of toepassen, als zij het er niet mee eens zijn. Door de droevige gebeurtenissen van 1975-76 hebben de Libanezen nu belangrijker dingen om over na te denken. Maar als ze de wetten betreffende de veiligheid van de mensen niet kunnen uitvoeren, wat voor kans hebben de vogels dan?

Medewerking gevraagd!

In 1967 verscheen de 'Avifauna van West Zeeuwsch-Vlaanderen' (Enkelaar). Het is nu 1978: een hele tijd later. Daarom leek het enkele leden van onze vereniging een goed idee een nieuwe avifauna van West Zeeuwsch-Vlaanderen samen te stellen, anno 1978.

Nu doen er altijd veel mensen talloze waarnemingen in onze streek tijdens dag- en weekendtrips, vacaties en dergelijke; vaak worden deze waarnemingen ons niet bekend. Wij willen iedereen vragen, die gegevens heeft uit het tijdvak 1968-1978 deze naar ons toe te sturen. Wij zien alle waarnemingen met spanning tegemoet en hopen op ieders medewerking. Bij voorbaat dank.

- Natuurbeschermingsvereniging 't Duimpje . p/a Eric Marteiijn, Oranjestraat 11, 4515 C.: IJzendijke.